

# Eficiența managementului riscului în securitatea informațională a Republicii Moldova

**Ecaterina BARBĂROȘIE,**  
*doctor în economie, conferențiar universitar,*  
*Academia de Administrare Publică*

**Nadejda NAZAR,**  
*doctor în economie, conferențiar universitar,*  
*Universitatea Agrară de Stat din Moldova*

## SUMMARY

*The article describes the basic concepts of risk management in the information security system of the country. It argues the main directions proposed and risk management system of information security.*

**Keywords:** *national security, economic security, information security, risk management.*

**Riscul** reprezintă posibilitatea apariției situațiilor nefavorabile în timpul aplicării planurilor și executării bugetului întreprinderii.

*Trăsăturile caracteristice ale riscului:*

- incertitudine;
- imprevizibilitate;
- nesiguranță;
- ipoteză, că succesul va dispărea.

În activitatea de antreprenariat este important de a determina riscurile dintre contractanți. Responsabil de risc este participantul proiectului, care poate determina și controla riscurile cel mai bine.

Riscul se distribuie la elaborarea planului proiectului și actelor contractuale. Distribuția riscului între părțile proiectului poate fi calitativă și cantitativă.

Distribuția cantitativă implică aplicarea unui model conceptual, bazat pe metode standard de decizii, temelia căruia este un arbore de probabilități și soluții, utilizate la determinarea consecutivității acestora.

Distribuția calitativă a riscului reflectă adaptarea de către participanții proiectului a deciziilor, direcționate spre majorarea sau micșorarea numărului investitorilor potenți-

ali, ce depinde de nivelul de risc suprapus de participanți asupra investitorului. Participanții negocierilor trebuie să exercite o flexibilitate maximă în decizia privind nivelul de risc, pe care sunt de acord să-l accepte.

*Tipurile principale de risc:*

- de producție;
- comercial;
- financiar (creditor);
- investițional;
- de piață.

*Riscul de producție* este legat de producția și vânzarea bunurilor, realizarea oricăror tipuri de activități de producție. Acest tip de risc este destul de sensibil la schimbarea volumelor planificate ale producției și a volumului bunurilor realizate, a cheltuielilor materiale planificate și a consumului de muncă, la modificarea prețurilor, rebut, calitatea mărfurilor etc.

Riscul de producție include, la rândul său, următoarele riscuri:

- neexecutarea contractelor economice (din cauza insolabilității partenerilor);
- modificarea conjuncturii pieței și sporirea concurenței (din cauza politicii imperfecte de marketing);

- apariția unor cheltuieli neprevăzute (majorarea prețurilor);
- pierderi de proprietate a întreprinderii (calamități naturale, accidente, furturi).

*Riscul comercial* apare în procesul vânzării bunurilor achiziționate și prestării serviciilor (micșorarea prețurilor).

*Riscul financiar* apare la executarea operațiunilor financiare (insolvabilitatea uneia dintre părți, schimbări pe piața valutară).

*Riscul investițional* este legat de devalorizarea portofoliului hârtiilor de valoare.

*Riscul de piață* apare la fluctuația dobânzilor pe piață, schimbului valutar.

Orice tip de risc depinde de partenerii unei tranzacții. Pentru luarea deciziei privind oportunitatea participării partenerilor potențiali în realizarea unui proiect este necesară analiza riscului.

*Riscurile de antreprenoriat* sunt prezentate în Fig. 1. Acestea sunt redată într-o schiță simplă, care nu ia în considerare toți factorii obiectivi și subiectivi, ce influențează activitatea de antreprenoriat.

Pierderile apărute în urma riscului în activitatea de antreprenoriat pot fi materiale, de muncă, financiare, pierderi de timp, tipuri speciale de pierderi.

Pierderile materiale sunt cheltuielile neplanificate în proiect sau pierderi directe de obiecte materiale sub formă naturală (clădiri, edificii, materiale, materii prime).

Pierderi de muncă sunt pierderile tim-

pului de muncă, cauzate de circumstanțe accidentale sau neprevăzute (utilizarea unei metode, mijloace sau instrumente de producție diferite față de cele planificate etc.).

Pierderile financiare apar în rezultatul unui prejudiciu monetar direct (plăți neprevăzute, profit neîncasat, datorii, amenzi, taxe fiscale suplimentare etc.).

Pierderile de timp apar în cazul în care activitatea de antreprenoriat decurge mai lent decât a fost prognozat.

Pierderi speciale pot apărea în cazurile în care există daune de sănătate pentru salariați, mediul înconjurător, reputația companiei, precum și alți factori sociali și moral-psihologici nefavorabili.

Vom examina riscul sistemului informațional care influențează asupra activității economice a unei organizații.

O trăsătură deosebită a noii etape a dezvoltării social-economice în Republica Moldova este crearea unui spațiu informațional unic.

Un proces important în societatea informațională este reprezentată de formarea culturii informaționale a persoanelor, inclusiv competența în domeniul dat, și în mediul informațional. Cu siguranță, aceste calități sunt necesare pentru procesarea eficientă a analizei și utilizării unor cantități mari de date în funcționarea structurilor publice, industriale și alte domenii.

<b>Riscurile de antreprenoriat</b>	
Politice	Economice
Interne	Externe
De asigurare	Organizatorice
Valutare	De resurse
Fiscale	De portofoliu
Riscul situațiilor de forță majoră	De credit
	Inovaționale

Fig. 1. Riscurile de antreprenoriat.

Cu toate acestea, în stadiul actual de dezvoltare a societății, conceptul de cultură informațională ar trebui să fie extins și completat cu conceptul de securitate a informațiilor.

Activitatea obiectelor și a subiecților – posesorii de informații se expun influenței factorilor interni și externi, care pot provoca incertitudine în atingerea obiectivelor propuse și, în consecință, pentru a include riscul cauzat de acești factori. Prin urmare, există o necesitate de a gestiona riscurile potențiale prin identificarea lor, analizând respectarea criteriilor și evaluarea impactului asupra lor.

Gestionarea eficientă a riscurilor este definită prin folosirea tehnologiilor, implementarea și îmbunătățirea sistemului de gestionare a riscurilor, asigurând identificarea și evaluarea caracterului și complexității riscurilor.

Managementul activ al sistemului include atât identificarea potențialelor amenințări în domeniul informațiilor, îmbunătățirea gestionării, alocarea eficientă a resurselor pentru a influența riscul și pregătirea personalului în tehnologiile securității informaționale. Acest fapt permite să asigure un business sigur de planificare și luare a deciziilor, minimalizarea pierderilor, sporirea durabilității, eficacitatea funcțională și rezultativă a organizației, nivelul de securitate.

Critica riscului securității informaționale este determinată de aspectele sociale, culturale, politice și juridice. Acestea reglementează mediul financiar, tehnologic, economic, natural, de piață și sociocultural la nivel internațional, național, regional sau local. De asemenea, oportunități potențiale, înțelese ca resurse și expertiză. Acestea pot include capital, timp, oameni, procese, sisteme și tehnologii.

Ca părți vulnerabile ale riscului în securitatea informațiilor se includ relațiile cu părțile interesate externe, valorile și percepțiile; sistemele de informare, fluxurile de informații și procesele luare a deciziilor (formale și informale).

Riscul securității informațiilor este un indicator multifactorial integral, care este cauzat de eficiența managementului riscului, importanța datelor evaluate de infrastructură sau probabilitatea de riscuri potențiale.

Totodată, ar trebui de minimalizat următorii factori: critica riscului, potențialul vulnerabilității, eficiența sistemului asigurării securității informațiilor.

Principalele **metode de diminuare a riscului** pot fi:

- atragerea unor specialiști competenți în procesul de producție;
- soluționarea preventivă a problemelor posibile;
- prognozarea tendințelor de dezvoltare a conjuncturii pieței;
- distribuirea riscului între participanții proiectului;
- amortizarea resurselor pentru acoperirea cheltuielilor imprevizibile.

Sunt cunoscute patru metode de management al riscului:

1) *Anularea* – renunțarea la măsurile riscante (în antreprenoriatul financiar anularea riscului presupune, de obicei, anularea profiturilor).

2) *Prevenirea pierderilor*, măsuri de control preventive (de avertizare), acțiuni determinate de necesitatea prevenirii consecințelor negative, protecția față de cazualități, monitorizarea mărimii acestora dacă pierderile deja au apărut sau sunt inevitabile.

3) *Asigurarea* (autoasigurarea reprezintă crearea unui fond de amortizare la întreprindere; asigurarea la companii de profil: investitorul va plăti o parte din venit, pentru a evita riscul, adică plata pentru diminuarea riscului).

4) *Asimilarea* este recunoașterea daunei și renunțarea la asigurarea acesteia (dacă suma pagubei este infimă, poate fi neglijată).

Totodată, se pot propune următoarele domenii ale deținătorilor de securitate a informațiilor de resurse informaționale:

a) necesitatea dezvoltării managementului riscului organizației ca un întreg sau o

entitate separată în domeniul securității informațiilor. Aceasta identifică neapărat angajați-cheie și responsabilitățile acestora;

b) stabilitatea avantajelor fiecărui element al sistemului de gestionare a riscurilor, precum și difuzarea informațiilor cu privire la aceasta fiecărui angajat al organizației. Este, de asemenea, posibil un studiu de design preliminar al problemelor și distribuția riscurilor între părțile la proiect. În același timp, este recomandabil de a instrui personalul în abilitățile de securitate a informațiilor;

c) atragerea specialiștilor calificați din alte organizații sau firme de consultanță spe-

cializate în aceste teme. Și apoi, de asemenea, să instruiască personalul de securitate a informațiilor;

d) previziunea actuală și relevantă a tendințelor anticipate în dezvoltarea condițiilor de piață și, prin urmare, informațiile care permit de a identifica aceste tendințe.

Eficiența minimalizării riscului managementului depinde de realizarea măsurilor sus-numite. În opinia noastră, aceste direcții de reducere a riscurilor ar trebui luate în considerație în orice activitate economică a întreprinderilor din Republica Moldova în toate ramurile economiei naționale.

### BIBLIOGRAFIE

1. Barbăroșie E., Nazar N., Barbaros I. Managementul afacerilor mici și mijlocii. Manual pentru studii universitare, ciclul II, AAP, Chișinău: Centrul ed. al UASM, 2011, 239 p.

2. Барбарошие Е. А., Назар Н. М. Значение информационного обеспечения в финансовом менеджменте организации.// «Проблемы информационной безопасности», 1-я Международная научно-практическая конференция, 26-28 февраля 2015 г., Симферополь, ГУРЗУФ, стр. 4-5.

3. Барбарошие Е. А., Назар Н. М. Малое предпринимательство Молдовы: проблемы и перспективы. Монография. Издательство: Lambert Academic Publishing, 2015 149 стр. [On-line]: <<https://www.lap-publishing.com/catalog>>.

**Prezentat:** 20 august 2015.

**E-mail:** ec\_barbaros@yahoo.com